

การพัฒนา รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ของนักศึกษาสาขาวิชา จิตวิทยา มหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่

ปณณาสา โพธิ์พฤกษ์

สาขาวิชาจิตวิทยา แขนงวิชาจิตวิทยาการให้การปรึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร 10250

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์

สาขาวิชาจิตวิทยา แขนงวิชาจิตวิทยาการให้การปรึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร 10250

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา

สาขาวิชาจิตวิทยา แขนงวิชาจิตวิทยาการให้การปรึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร 10250

ติดต่อผู้เขียนบทความได้ที่ ปณณาสา โพธิ์พฤกษ์ สาขาวิชาจิตวิทยา แขนงวิชาจิตวิทยาการให้การปรึกษา มหาวิทยาลัยเกษม

บัณฑิต กรุงเทพมหานคร 10250

E-mail: aewaewsocute@gmail.com

วันที่รับบทความ: 17 พฤษภาคม 2560 วันที่แก้ไขบทความ: 5 มกราคม 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 15 มกราคม 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนา รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน **วิธีการวิจัย** ประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 161 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการทดลองเป็นนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา จำนวน 20 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คนเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) **ผลการวิจัย** 1) สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยรวมของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา จำนวน 161 คน อยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มพัฒนาจากการประยุกต์ใช้แนวคิดและเทคนิคของทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่ม ได้แก่ 1) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง 2) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มการรู้คิด – พฤติกรรม 3) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มพฤติกรรมนิยม และ 4) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มเผชิญความจริง 3) รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาที่เข้าร่วมการทดลองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจมาก มีการเปลี่ยนแปลงกับตนเองเกี่ยวกับการให้การปรึกษาในทางที่ดีขึ้น ได้เรียนรู้และเข้าใจกระบวนการในการให้การปรึกษา มีเจตคติ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ และทักษะเพิ่มมากขึ้น **สรุป** รูปแบบการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีศักยภาพในการประยุกต์ใช้ในการให้การปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษาทั่วไปได้

คำสำคัญ: การให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สมรรถนะในการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

The Development of a Peer Group Counseling Model for Enhancing Peer Counseling Competencies of Psychology Students of the Universities in Chiangmai Province

Poonnasa Phothiphruak

Ph.D. Program in Psychology, Kasem Bundit University, Bangkok 10250

E-mail: aewaewsocute@gmail.com

Pongpan Kirdpitak

Ph.D. Program in Psychology, Kasem Bundit University, Bangkok 10250

Prasarn Malakul Na Ayudhaya

Ph.D. Program in Psychology, Kasem Bundit University, Bangkok 10250

Correspondence concerning the article should be addressed to **Poonnasa Phothiphruak** Ph.D. Program in Psychology, Kasem Bundit University, Bangkok 10250
E-mail: aewaewsocute@gmail.com

Received date: May 17, 2017 Revised date: January 5, 2020 Accepted date: January 15, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: This research aimed to develop and evaluate peer group counseling model for enhancing peer counseling competencies of psychology students of the universities in Chiangmai Province. **METHODS:** The population of peer counseling competencies study comprised 161 psychology students of the faculty of humanity, Chiangmai University, the faculty of humanity and social science, Payap University, and the faculty of education, Rajabhat University. The sample groups of the enhancement of peer counseling were 20 psychology students, being randomly assigned into two groups as an experimental group and a control group. Each group consisted of 10 students. It was a mixed method research. **RESULTS:** 1) The total mean score of peer counseling competencies of 161 psychology students was high. 2) The peer group counseling model was developed from concepts and techniques of person-centered group counseling theory, cognitive behavioral group counseling theory, behavioral group counseling theory and reality group counseling theory. 3) The developed peer group counseling model was effective in significantly enhancing the peer counseling competencies of the students attended the model at .01 level. 4) The focus group report of the experimental group who attended the peer group counseling model showed that they were satisfied with the peer group counseling model. They had positive changes in counseling, they understood in counseling methodologies, and they felt proud of being peer counselors. They also felt that their personalities and counseling skills were improved and gained more abilities in counseling. **CONCLUSION:** The Peer group counseling model has a potential for application for enhancing peer counseling competencies for psychology students in universities.

Keywords: Peer group counseling model, peer counseling competencies

บทนำ

การให้การปรึกษาเป็นกระบวนการของการช่วยเหลือ ก่อให้เกิดสัมพันธภาพของการช่วยเหลือระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา ซึ่งผู้ให้การปรึกษาร่วมที่จะให้การช่วยเหลือเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น (Kirdpitak, 2553) การให้การปรึกษาสามารถนำมาใช้ได้กับบุคคลทุกกลุ่มที่ประสบกับปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะนักศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของชีวิตอันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม จึงทำให้นักศึกษาต้องประสบกับปัญหาที่หลากหลาย ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาพบว่า ปัญหาที่นักศึกษาประสบในระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การปรับตัวเข้ากับเพื่อน ความกังวลใจในการเรียน ปัญหาสุขภาพ ปัญหาส่วนตัว และปัญหาเพื่อนต่างเพศ เมื่อนักศึกษาประสบปัญหาต่าง ๆ บางปัญหานักศึกษาก็สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง แต่ปัญหาหลายอย่างที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ นักศึกษาก็เลือกที่จะปรึกษากับพ่อแม่ อาจารย์ และเพื่อน โดยขึ้นอยู่กับว่าประเด็นของปัญหานั้นคืออะไร สำคัญมากน้อยเพียงใด แต่ส่วนใหญ่ก็จะเลือกปรึกษาเพื่อนในวัยเดียวกันจะไปปรึกษากับบุคคลอื่น เนื่องจากเพื่อนจะมีความเข้าใจและไม่ตำหนิ ทำให้กล้าที่จะปรึกษาเพื่อนมากกว่าปรึกษามุคคนอื่น

Douglas (1984) กล่าวว่า นักศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ความคิดเห็นของเพื่อนหรือ

ผู้ที่มีอายุมากกว่าเล็กน้อย มีความสำคัญต่อนักศึกษามากกว่าข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้ใหญ่วัยกลางคน ครู หรือผู้ปกครอง สาเหตุที่นักศึกษาปฏิเสธบทบาทของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า ไม่ใช่เพราะว่ามีเจตคติที่ไม่ดีต่อผู้ใหญ่ แต่เป็นเพราะการได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่และทำให้รู้สึกว่าเป็นเด็ก นักศึกษาไม่ได้สนใจต่อระเบียบกฎเกณฑ์ ความถูกต้องของสังคม แต่สนใจที่จะได้รับการยอมรับ ความเห็นใจ ความเข้าใจ และปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมากกว่า

รุ่งเรืองกลกิจ (2532) กล่าวว่า การให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการให้การช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา มีเพื่อนซึ่งอยู่ในวัยใกล้เคียงกันที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะพื้นฐานทางการให้การปรึกษา ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือ เพื่อนที่จะมาทำหน้าที่ในการเป็นผู้ให้การปรึกษานั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการให้การปรึกษาอย่างแท้จริง จึงจะสามารถทำหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อนผู้ให้การปรึกษาจะต้องมีสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ตามที่ Egan ได้กล่าวไว้ว่า สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง เพื่อนผู้ให้การปรึกษาจำเป็นต้องมีข้อมูล ความรู้ และทักษะ เพื่อใช้ในการให้การปรึกษา (Kleinke, 1994)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อ

เสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการให้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ การให้การปรึกษาแก่นักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาได้มองเห็นความสำคัญของการให้ การปรึกษา มีทัศนคติที่ดีต่อการให้การปรึกษา โดยการมุ่งมั่นตั้งใจในการปรึกษา สามารถใช้ความรู้และทักษะการให้การปรึกษา ได้อย่างถูกต้อง และสามารถในการดำเนินการ ให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อ ช่วยเหลือเพื่อนผู้รับการปรึกษาให้สามารถ สำร็จและเข้าใจปัญหาของตนเอง จนกระทั่ง เพื่อนผู้รับการปรึกษาหาวิธีการแก้ไขปัญหาได้ ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะในการให้การ ปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการให้การ ปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วย เพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบ การให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบ เพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา

3.1 เปรียบเทียบสมรรถนะในการ ให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่ม ทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อน

ช่วยเพื่อน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ หลังการติดตามผล

3.2 เปรียบเทียบสมรรถนะในการ ให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนระหว่างกลุ่ม ทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อน ช่วยเพื่อน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้การ ปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ก่อนการ ทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

3.3 ศึกษาความพึงพอใจของกลุ่ม ทดลองที่มีต่อสมรรถนะในการให้การปรึกษา แบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลังสิ้นสุดการทดลอง โดย ใช้การสนทนากลุ่มเฉพาะ

สมมติฐานการวิจัย

1. สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบ เพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้ การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลังการ ทดลอง และหลังการติดตามผล เพิ่มขึ้นมากกว่า ก่อนได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วย เพื่อน

2. สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบ เพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้ การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลังการ ทดลอง และหลังการติดตามผล เพิ่มขึ้นมากกว่า กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่ม แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การ วิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัย

ใช้การประเมินเชิงปริมาณ ได้แก่ การใช้แบบวัด และแบบสังเกตสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา และการประเมินเชิงคุณภาพ ได้แก่ การใช้การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) กับกลุ่มทดลองเมื่อสิ้นสุดการทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 ของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 60 คน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 23 คน และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 78 คน จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 161 คน

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการทดลองเป็นนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจงจากประชากรที่มีคะแนนสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนต่ำสุดจนถึงลำดับที่ 20 และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำนวน 20 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 38 ข้อ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence:

IOC) อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) อยู่ระหว่าง 0.287-0.775 และมีค่าความเที่ยง (reliability coefficient) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.929

2. แบบสังเกตสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 34 ข้อ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.33-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) อยู่ระหว่าง 0.234-0.918 และมีค่าความเที่ยง (reliability coefficient (alpha)) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.806

3. รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 1.00

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา จำนวน 161 คน พบว่าค่าเฉลี่ยสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.58, \sigma = .20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านเจตคติในการให้การปรึกษา ($\mu = 3.82, \sigma = .40$) ด้านทักษะในการให้การปรึกษา ($\mu = 3.68, \sigma = .22$) และด้านความสามารถใน

การดำเนินการให้การปรึกษา ($\mu = 3.55$, $\sigma = .32$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพของเพื่อนผู้ให้การปรึกษา ($\mu = 3.48$,

$\sigma = .36$) และด้านความรู้ในการให้การปรึกษา ($\mu = 3.36$, $\sigma = .27$) อยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของประชากร ($n=161$)

สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของประชากร	จำนวนข้อ	Min	Max	μ	σ	แปลผล
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านเจตคติในการให้การปรึกษา	9	2.67	4.89	3.82	.40	มาก
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านบุคลิกภาพของเพื่อนผู้ให้การปรึกษา	8	2.38	4.38	3.48	.36	ปานกลาง
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความรู้ในการให้การปรึกษา	21	2.71	4.05	3.35	.27	ปานกลาง
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านทักษะในการให้การปรึกษา	23	3.09	4.13	3.68	.22	มาก
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความสามารถในการดำเนินการให้การปรึกษา	11	2.64	4.36	3.55	.32	มาก
โดยรวม	72	3.11	4.14	3.58	.20	มาก

2. การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยใช้แนวคิดสำคัญ คือ มีความสามารถในการคิดเข้าใจตนเอง ยอมรับและปรับตัวเองให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่สร้างสรรค์ รู้จัก

ประมวลข้อมูลความรู้ในการให้การปรึกษาด้วยตนเอง และสามารถแสดงพฤติกรรมในการให้การปรึกษาอย่างถูกต้อง โดยนำแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคการให้การปรึกษากลุ่ม 4 ทฤษฎีมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา โดยให้นักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาเข้าร่วมการให้การปรึกษา

กลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นเวลา 2 สัปดาห์
ๆ ละ 5 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นเริ่มต้น โดยการให้การปรึกษากลุ่ม
ครั้งที่ 1 เป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่าง
ผู้วิจัยและนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาที่เข้า
ร่วมการให้การปรึกษา ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของ
การให้การปรึกษากลุ่ม บทบาทหน้าที่ของ
นักศึกษาและผู้วิจัย การรักษาความลับ
ระยะเวลาและสถานที่ในการให้การปรึกษา
และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็น
ผู้ให้การปรึกษาเพื่อน วิธีการที่ใช้ในการให้
การปรึกษา ปัญหาที่พบ ความคาดหวังที่ได้
จากการให้การปรึกษาแก่เพื่อน โดยผู้วิจัย
ประยุกต์ใช้หลักการของทฤษฎีการให้การ
ปรึกษากลุ่มยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้
เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถาม การทำให้
เกิดความกระจำ การให้กำลังใจ การสังเกต
ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง และการสรุป
โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล ประเมิน และ
วางแผนการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วย
เพื่อนในครั้งต่อไป

ขั้นดำเนินการ การให้การปรึกษากลุ่ม
แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
ในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของ
นักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วย
เพื่อนด้านเจตคติในการให้การปรึกษา ด้าน
บุคลิกภาพของเพื่อนผู้ทำหน้าที่ให้การปรึกษา
ด้านความรู้ในการให้การปรึกษา ด้านทักษะใน
การให้การปรึกษา และด้านความสามารถใน
การดำเนินการให้การปรึกษา ผู้วิจัย

ประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎีและเทคนิคต่าง ๆ
ของการให้การปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1) การเสริมสร้างสมรรถนะในการให้
การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านเจตคติใน
การให้การปรึกษา ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิด
ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มยึดบุคคลเป็น
ศูนย์กลาง มุ่งเน้นการมีความสามารถในการ
คิด เข้าใจตนเอง ยอมรับและปรับตัวเองให้
เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่สร้างสรรค์
เพื่อให้นักศึกษาได้เกิดการสร้างเจตคติที่ดีต่อ
การให้การปรึกษา นำไปสู่การให้การปรึกษากลุ่ม
แบบเพื่อนช่วยเพื่อนได้อย่างราบรื่นและ
ประสบความสำเร็จ และในขั้นการดำเนินการ
ให้การปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการ
อภิปราย การนำเสนอ วิดีทัศน์ เทคนิคการ
แสดงบทบาทสมมติ เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

2) การเสริมสร้างสมรรถนะในการให้
การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้าน
บุคลิกภาพของเพื่อนผู้ทำหน้าที่ให้การปรึกษา
ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการให้การ
ปรึกษากลุ่มการรู้คิด-พฤติกรรม มุ่งเน้นให้
นักศึกษารู้จักประมวลข้อมูลด้านบุคลิกภาพ
ของเพื่อนผู้ทำหน้าที่ให้การปรึกษาด้วยตนเอง
และสามารถแสดงบุคลิกภาพของผู้ให้การ
ปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนได้อย่างเหมาะสม
และนำไปสู่ความสำเร็จในการให้การปรึกษา
อย่างราบรื่น และในขั้นการดำเนินการให้การ
ปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม
เทคนิคการสาธิตการแสดงบุคลิกภาพของผู้ให้
การปรึกษา การฝึกปฏิบัติ

3) การเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความรู้ในการให้การปรึกษา ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มการรู้คิด-พฤติกรรม มุ่งเน้นให้นักศึกษารู้จักประมวลข้อมูลความรู้ในการให้การปรึกษาด้วยตนเอง และสามารถแสดงพฤติกรรมในการให้การปรึกษาอย่างถูกต้องและประสบความสำเร็จ และในขั้นการดำเนินการให้การปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม การสาธิต การนำเสนอ วิดีทัศน์กรณีศึกษา การระดมความคิด

4) การเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านทักษะในการให้การปรึกษา ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มพฤติกรรมนิยม มุ่งเน้นให้นักศึกษาให้ความสำคัญกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน ให้เกิดการเรียนรู้ในการปรับเปลี่ยนการใช้ทักษะการให้การปรึกษาที่ไม่ถูกต้องให้เป็นการใช้ทักษะการให้การปรึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสมในระหว่างการให้การปรึกษาเพื่อน และทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มเผชิญความจริง มุ่งเน้นให้นักศึกษาให้ความสำคัญกับปัญหาในปัจจุบัน โดยให้หาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นและรับผิดชอบต่อสิ่งที่เลือกกระทำ และในขั้นการดำเนินการให้การปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสอน การสาธิต การใช้ตัวแบบ การสังเกต บทบาทสมมติ การเสริมแรง การฝึกทักษะ การอภิปรายกลุ่ม การถาม

5) การเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความสามารถในการดำเนินการให้การปรึกษา ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มพฤติกรรมนิยม มุ่งเน้นให้นักศึกษาให้ความสำคัญกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน ให้เกิดการเรียนรู้ในการปรับเปลี่ยนการใช้ทักษะการให้การปรึกษาที่ไม่ถูกต้องให้เป็นการใช้ทักษะการให้การปรึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสมในระหว่างการให้การปรึกษาเพื่อน และทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มเผชิญความจริง มุ่งเน้นให้นักศึกษาให้ความสำคัญกับปัญหาในปัจจุบัน โดยให้หาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นและรับผิดชอบต่อสิ่งที่เลือกกระทำ และในขั้นการดำเนินการให้การปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสอน การสาธิต การใช้ตัวแบบ การสังเกต บทบาทสมมติ การเสริมแรง การฝึกทักษะ การอภิปรายกลุ่ม การถาม

ขั้นยุติการให้การปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยให้นักศึกษาสรุปสาระสำคัญที่ได้รับจากการเข้าร่วมการให้การปรึกษากลุ่ม และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา สรุปได้ดังนี้

1) สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยรวมของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนหลังการทดลองและก่อนการทดลอง ติดตาม

ผลและหลังการทดลอง และติดตามผลและก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยรวมหลังการทดลอง ($\bar{x} = 4.22$) และหลังติดตามผล ($\bar{x} = 4.25$) เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{x} = 2.42$) และเมื่อพิจารณาสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองเป็นรายด้านจะพบว่าสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองที่ได้รับรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลังการ

ทดลองและก่อนการทดลอง หลังการติดตามผลและหลังการทดลอง และหลังการติดตามผลและก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความรู้ในการให้การปรึกษา หลังการติดตามผลและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยรวมหลังการทดลองและหลังการติดตามผล เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองโดยรวมและรายด้าน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

สมรรถนะในการให้		ผลการให้คำปรึกษา						
การปรึกษาแบบ		$\bar{x}$	กลุ่มที่นำมา	Negative	Positive	Ties	Z	p
เพื่อนช่วยเพื่อนของ			เปรียบเทียบ	Rank	Rank			
นักศึกษาสาขาวิชา								
จิตวิทยา								
สมรรถนะในการให้	ก่อน	2.46	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.809**	0.005
	หลัง	4.31	ติดตามผล-หลังการ	2	1	7	-0.907**	0.005
	ช่วยเพื่อนด้านเจตคติ		ทดลอง					
ในการให้การปรึกษา	ติดตาม	4.40	ติดตามผล-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.807**	0.005
สมรรถนะในการให้	ก่อน	2.76	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.810**	0.005
	หลัง	4.34	ติดตามผล-หลังการ	3	2	5	-3.051**	0.002
	ช่วยเพื่อนด้าน		ทดลอง					
บุคลิกภาพของเพื่อน	ติดตาม	4.36	ติดตามผล-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.809**	0.005
ผู้ให้การปรึกษา								
สมรรถนะในการให้	ก่อน	3.50	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.805**	0.005
	หลัง	4.34	ติดตามผล-หลังการ	0	0	10	-2.199	0.028
	ช่วยเพื่อนด้านความรู้		ทดลอง					
ในการให้การปรึกษา	ติดตาม	4.36	ติดตามผล-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.810**	0.005

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สมรรถนะในการให้		ผลการให้คำปรึกษา						
การปรึกษาแบบ			กลุ่มที่นำมา	Negative	Positive	Ties	Z	p
เพื่อนช่วยเพื่อนของ	$\bar{x}$		เปรียบเทียบ	Rank	Rank			
นักศึกษาสาขาวิชา								
จิตวิทยา								
สมรรถนะในการให้	ก่อน	1.82	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.809**	0.005
การปรึกษาแบบเพื่อน	หลัง	3.89	ติดตามผล-หลังการ	6	0	4	-2.807**	0.005
ช่วยเพื่อนด้านทักษะ			ทดลอง					
ในการให้การศึกษา	ติดตาม	3.94	ติดตามผล-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.807**	0.005
สมรรถนะในการให้	ก่อน	1.56	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.816**	0.005
การปรึกษาแบบเพื่อน	หลัง	4.14	ติดตามผล-หลังการ	1	0	9	-3.051**	0.002
ช่วยเพื่อนด้าน			ทดลอง					
ความสามารถในการ	ติดตาม	4.15	ติดตามผล-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.821**	0.005
ดำเนินการให้การ								
ปรึกษา								
สมรรถนะในการให้	ก่อน	2.42	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.805**	0.005
การปรึกษาแบบเพื่อน	หลัง	4.22	ติดตามผล-หลังการ	7	2	1	-2.807**	0.005
ช่วยเพื่อนของ			ทดลอง					
นักศึกษาสาขาวิชา								
จิตวิทยาโดยรวม	ติดตาม	4.25	ติดตามผล-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.810**	0.005

2) สมรรถนะในการให้การศึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การศึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีสมรรถนะในการให้การศึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนหลังการทดลองและหลังการติดตามผล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมี

สมรรถนะในการให้การศึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยค่าเฉลี่ยหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง ($\bar{x}$ = 4.22) มากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม ($\bar{x}$ = 2.41) และค่าเฉลี่ยหลังติดตามผลของกลุ่มทดลอง ($\bar{x}$ = 4.25) มากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม ($\bar{x}$ = 2.45) และเมื่อพิจารณาสมรรถนะในการให้

การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายด้าน จะพบว่า ในระยะก่อนการทดลอง กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนไม่แตกต่างกัน ส่วนระยะหลังการทดลองและหลังการติดตาม

ผล มีคะแนนสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยรวมและรายด้าน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยา	ระยะ	กลุ่ม	$\bar{X}$	Mean Rank	Sum of Ranks	Mann-Whitney U Test	Z	p
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านเจตคติในการให้การปรึกษา	ก่อนทดลอง	ทดลอง	2.46	10.40	104	49.000	-0.760	.939
		ควบคุม	2.43	10.60	106			
	หลังทดลอง	ทดลอง	4.31	5.50	55	.000	-3.797***	.000
		ควบคุม	2.47	6.50	155			
	ติดตามผล	ทดลอง	4.40	5.95	595	4.500	-3.450***	.000
		ควบคุม	2.51	15.05	150.5			
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านบุคลิกภาพของเพื่อนผู้ให้การปรึกษา	ก่อนทดลอง	ทดลอง	2.76	9.20	92	37.000	-0.999	.318
		ควบคุม	2.71	11.80	118			
	หลังทดลอง	ทดลอง	4.34	5.50	55	.000	-3.816***	.000
		ควบคุม	2.73	15.50	155			
	ติดตามผล	ทดลอง	4.36	5.90	55	4.000	-3.497***	.000
		ควบคุม	2.76	15.50	155			
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความรู้ในการให้การปรึกษา	ก่อนทดลอง	ทดลอง	3.50	10.95	109.5	45.500	-0.345	.736
		ควบคุม	3.49	10.05	100.5			
	หลังทดลอง	ทดลอง	4.34	5.50	55	.000	-3.801***	.000
		ควบคุม	3.50	15.50	155			
	ติดตามผล	ทดลอง	4.36	6.10	61	6	-3.346**	.001
		ควบคุม						

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สมรรถนะในการให้การ								
ปรึกษาแบบเพื่อนช่วย								
เพื่อนของนักศึกษา								
สาขาวิชาจิตวิทยา	ระยะ	กลุ่ม	$\bar{X}$	Mean Rank	Sum of Ranks	Mann-Whitney U Test	Z	p
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านทักษะในการให้การปรึกษา	ก่อนทดลอง	ทดลอง	1.88	9.50	95	40	-0.764	.445
		ควบคุม	1.78	11.50	115			
	หลังทดลอง	ทดลอง	3.89	5.50	55	.000	-3.790***	.000
		ควบคุม	1.80	15.50	155			
	ติดตามผล	ทดลอง	3.94	5.50	55	.000	-3.787***	.000
		ควบคุม	1.83	15.50	155			
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความสามารถในการดำเนินการให้การปรึกษา	ก่อนทดลอง	ทดลอง	1.56	9.90	99	44	-0.463	.644
		ควบคุม	1.56	11.10	111			
	หลังทดลอง	ทดลอง	4.14	5.50	55	0.00	-3.785***	.000
		ควบคุม	1.56	15.50	155			
	ติดตามผล	ทดลอง	4.15	5.50	55	0.00	-3.794***	.000
		ควบคุม	1.60	15.50	155			
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาโดยรวม	ก่อนทดลอง	ทดลอง	2.42	10	100	45	-0.380	.739
		ควบคุม	2.39	11	110			
	หลังทดลอง	ทดลอง	4.22	5.50	55	0.00	-3.784***	.000
		ควบคุม	2.41	15.50	155			
	ติดตามผล	ทดลอง	4.25	5.50	55	0.00	-3.791***	.000
		ควบคุม	2.45	15.50	155			

3) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา ภายหลังการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นอย่างมาก โดยพบว่า นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงกับตนเองในทางที่ดีขึ้น ได้แก่ การมีความ

เข้าใจเกี่ยวกับการให้การปรึกษาได้อย่างถูกต้อง การมีเจตคติที่ดีขึ้นต่อการให้การปรึกษา โดยรู้สึกว่าการให้การปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญ เกิดความรู้สึกรู้อยู่ใจในการทำหน้าที่เป็นผู้ให้การปรึกษากับผู้อื่น มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านบุคลิกภาพของผู้ให้การปรึกษาในทางที่ดีขึ้น รวมถึงสามารถใช้ทักษะในการให้การปรึกษาและสามารถดำเนินการให้การปรึกษาได้อย่างถูกต้องมากกว่าเดิม ในการมาเข้าร่วมการให้การปรึกษาในแต่ละครั้ง นักศึกษาได้รับความรู้ การฝึกทักษะการให้

การปรึกษา การใช้เทคนิคการให้การปรึกษา และสามารถดำเนินไปตามกระบวนการให้การปรึกษาได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แบบวัดและแบบสังเกตสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาสามารถนำไปใช้กับกลุ่มนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างอื่นได้ และควรศึกษาในรายละเอียดของแบบวัด วิธีการและการแปลความหมายก่อนนำไปใช้

1.2 รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับนักศึกษาในกลุ่มอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักศึกษาในกลุ่มอื่นๆ ที่ประสงค์จะทำหน้าที่ให้การปรึกษาเพื่อน โดยใช้การให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนหรือการอบรม

2.2 ควรเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักศึกษาที่ไม่ใช่นักศึกษาสาขาจิตวิทยาโดยตรง ควรเริ่มต้นใช้การฝึกการให้การปรึกษาทางจุลภาค

2.3 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน ให้มีการวิเคราะห์ความแตกต่างที่นำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

2.4 ควรมีการติดตามผลการพัฒนาสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา หลังจากการทดลองไปแล้ว 3 เดือน หรือ 6 เดือน เพื่อติดตามความคงทนและการนำไปประยุกต์ใช้ในการให้การปรึกษากลุ่ม

References

- Douglas, V. A. (1984). The psychological processes implicated in ADD. In L.M. Bloomindale (Ed.), *Attention deficit disorder: Diagnostic, cognitive and therapeutic understanding* (pp.37-66). Spectrum Publications, Inc.
- Kirdpitak, P. (2553). *Concepts of guidance & theory in psychological counseling*. The Office of the University Press, Sukhothai Thammathirat Open University.
- Kleinke, C. L. (1994). *Common principles of psychotherapy*. Brooks/Cole.
- Rungreangkulkij, S. (2532). *Use of peer group counseling for decreasing adjustment problems in college of first-year nursing students* [Unpublished doctoral dissertation]. Psychology Program, Chulalongkorn University.